

Ministerie van Defensie

Afwijkings- rapportage

t.o.v. Defensie
Projectenoverzicht 2019

[Vorige pagina](#)

[Volgende pagina](#)

Inhoudsopgave

Voorwoord	4	Projecten Defensiebreed (inclusief IT)	21
Inleiding	5	Defensie Bewakings- en Beveiligingssysteem (DBBS)	22
Opbouw	6	Defensie Operationeel Kledingsysteem (DOKS)	23
Materieel Projecten Zeestrijdkrachten	8	Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW)	24
Midlife upgrade BV206D (MLU BV206D)	9	Geïstrumenteerde oefen- en trainingscapaciteit voor grondgebonden eenheden	25
Vervanging M-fregatten	10	Grensverleggende IT (GrIT)	26
Materieel Projecten Landstrijdkrachten	11	Modernisering HF Walinfrastructuur	28
Groot Pantserwielvoertuig (GPW, Boxer), productie	12	Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS)	29
Vervanging COMPATRIOT-verbindingssysteem	13	Projecten Infrastructureel	30
Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten	14	Aanpassing Vastgoed Defensie	31
F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket	15	Bouwtechnische verbetermaatregelen brandveiligheid	32
F-16 zelfbescherming (ASE)	16	Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne Zeeland (MARKAZ)	33
Langer Doorvliegen F-16– Operationele Zelfverdediging	17	Nieuwbouw en renovatie NATO Communications and Information Agency te Den Haag (NCIA)	34
Levensduurverlenging MASS-radars	18	Renovatie en herinrichting complex Materieellogistiek Commando (MatlogCo) in Leusden (Nieuwbouw Technology Center Land – TCL)	35
Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV)	19	Herhuisvesting DMO Network Operations Center te Soesterberg	36
Vervanging Medium Power Radars in Wier en Nieuw Milligen	20		

Voorwoord

Veiligheid is het fundament onder een bloeiende samenleving. De kwetsbaarheid van Nederland is toegenomen in een wereld die aan verandering onderhevig is en onveiliger wordt. Het is de taak van Defensie te beschermen wat ons dierbaar is. Daarom hebben wij in de Defensienota 2018 gekozen om te investeren in mensen, middelen en manieren. Voor wat betreft middelen hebben we de ambitie om de krijgsmacht te herstellen, te moderniseren en te versterken. Naar aanleiding daarvan zijn wij een omvangrijk investeringsprogramma gestart.

Dit programma is zichtbaar in de stijgende investeringsquote van 23,9% over 2019 en een stijging van de aangepaste verplichtingen met 459 miljoen euro ten opzichte van 2018. Sinds het Defensie Projectenoverzicht (DPO) 2019 zijn we met negen nieuwe projecten gestart, zoals de Nieuwbouw voor de NH-90 op Maritiem Vliegkamp de Kooy en de aanvulling van de voorraad Standard Missile 2. Ook zijn er diverse contracten voor levering van materieel afgesloten, zoals nieuwe 127 mm kanons voor de Luchtverdedigings- en Commandofregatten en een grote aanvullende order voor “Load Carriage and Protection” vesten. De investeringen in middelen hebben in de afgelopen periode

ook al concrete resultaten opgeleverd. Zo zijn de eerste brugleggende tanks geleverd en zijn de eerste F-35 vliegtuigen op Nederlandse bodem gearriveerd.

Toch blijft er nog veel werk te verzetten. Deze projecten en het investeringsprogramma zijn een eerste stap in de lange lijnen naar de toekomst. Momenteel zijn er veel projecten in uitvoering hetgeen veel vergt van onze voorzien-in keten. Met nieuwe werkvormen waarbij eerder en meer geïntegreerd wordt samengewerkt, zoals concurrent design, proberen we waar mogelijk te versnellen. Complexiteit en schaarste aan benodigde kennis en capaciteit dragen echter bij aan vertragingen die zich helaas dan ook voordoen. Tevens werken achterstanden vanuit het verleden door in de huidige materiële situatie en levertijden van materieel en vastgoed zijn vaak lang. Herstel en modernisering vergen tijd daarmee. De COVID-19-uitbraak heeft impact op de maatschappij, op projecten van Defensie en op de ketens van de defensie- en veiligheidsindustrie. Een voorbeeld van deze impact die zich al voordoet is het vertragen van de levering van de nieuwe helmen. Defensie en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat staan hierover in contact met het

bedrijfsleven en kennisinstellingen. Defensie is in goed overleg met onze ketenpartners om te bezien waar maatwerk een oplossing is voor de uitdagingen en knelpunten die bij bedrijven en instellingen ervaren worden. Binnen de gegeven financiële en wettelijke kaders betrachten wij in deze uitzonderlijke tijden de nodige coulantie bij de beoordeling van verzoeken van ondernemers.

De impact van COVID-19 laat zien dat dreigingen complex, divers en onvoorspelbaar zijn en dat een veelzijdig inzetbare krijgsmacht nodig is (Defensienota 2018, Kamerstuk 34919 nr. 1). Wij werken er daarom hard aan om de projecten te realiseren en rapporteren met ingang van 2019 ook meer integraal over de voortgang van projecten in het DPO en de DPO-afwijkingsrapportage. Deze afwijkingsrapportage die voor u ligt geeft een overzicht van 23 projecten waarbij een significante wijziging is opgetreden ten opzichte van het DPO 2019, waarin 93 projecten waren opgenomen.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Dr. B. Visser

Inleiding

Projecten

Defensie investeert continu in vernieuwing en modernisering van materieel, vastgoed en informatietechnologie (IT). Om de verwerving en uitvoering van investeringsprojecten in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat het defensiegeld zo goed mogelijk wordt besteed, is zorgvuldigheid noodzakelijk. Bij investeringsprojecten groter dan € 25 miljoen wordt het Defensie Materieel Proces (DMP) gevolgd. Dit proces markeert politieke besluitvorming en zorgt voor adequate informatievoorziening aan de Tweede Kamer, zodat een goede afweging bij de besluitvorming mogelijk is.

Het DMP bestaat uit enkele fasen, namelijk: de A-fase (behoeftestellingsfase), de B-fase (onderzoeksfase) en de D-fase (verwervingsvoorbereidingsfase). De C-fase (vervolgonderzoeksfase) is uitsluitend aan de orde als sprake is van een ontwikkeltraject. Na de (vervolg) onderzoeksfase begint de D-fase (verwervingsvoorbereidingsfase). Na bestudering van de aanbiedingen, toetsing aan de gestelde eisen en onderhandelingen met leveranciers, informeert Defensie met de D-brief de Tweede Kamer over de keuze voor het product of de dienst en de leverancier. Na parlementaire behandeling

zal Defensie de overeenkomst met de leverancier bekrachtigen. Indien er sprake is van projectomstandigheden die vallen onder de beginselen van de Regeling Grote Projecten (RGP), volgt na de verwerving en invoering van het materieel een E-fase (evaluatie).

Defensie Projectenoverzicht

Deze tweede DPO-afwijkingsrapportage is het resultaat van de ambitie om de rapportages van Defensie meer integraal te maken (Kamerstuk 35000X nr. 68). Met het oog op deze integraliteit zijn in het DPO ook vastgoed- en IT-projecten weergegeven waarvoor in de komende vijftien jaar uitgaven zijn geraamd. Ook is in het DPO informatie opgenomen over geplande afstoting van overtollige wapensystemen. De Tweede Kamer wordt vooraf over de daadwerkelijke verkoop geïnformeerd. Over de opbrengsten van gerealiseerde verkopen wordt de Kamer geïnformeerd via de begroting. Wanneer de kopende partij openbaarmaking niet op prijs stelt of indien commerciële belangen dit noodzakelijk maken, zal dat vertrouwelijk worden behandeld. Vanwege de gewijzigde uitgangspuntennotitie van het groot project Verwerving F-35 (Kamerstuk 26488 nr. 448, Uitgangspuntennotitie zoals vastgesteld in de procedurevergadering van

7 maart 2019) is dit project van rapportage in het DPO uitgezonderd.

Voor projecten die op basis van het DMP worden uitgevoerd blijven de reguliere DMP-brieven bestaan. Over de voortgang en eventuele tussentijdse wijzigingen in projecten als het gaat om product, tijd, geld of als het politieke gevoelige projecten betreft, wordt in het DPO en/of de DPO-afwijkingsrapportage gerapporteerd.

Investeringsprojecten tussen de € 25 miljoen en € 100 miljoen worden na de A-fase gewoonlijk door de minister en/of staatssecretaris van Defensie gemandateerd aan de ambtelijke organisatie. Mandatering is ook mogelijk in het geval van eenvoudige, weinig risicovolle en politiek niet gevoelige investeringsprojecten met een grotere financiële omvang. Defensie beargumenteert dit voornemen in de A-brief aan de Tweede Kamer. Bij gemandateerde projecten ontvangt de Tweede Kamer na de A-brief geen DMP-brieven meer, maar blijft de Tweede Kamer geïnformeerd (via de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds nadat en indien dit is ingesteld), het jaarverslag, het Defensie Projectenoverzicht (DPO) en de DPO-afwijkingsrapportage. Bij niet-gemandateerde projecten wordt de Tweede

Kamer na de A-brief geïnformeerd over het verdere verloop van het proces via de opeenvolgende DMP-brieven, de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds, het jaarverslag, het DPO en de DPO-afwijkingsrapportage. Bij afstoting van wapens en wapensystemen geldt dat de Tweede Kamer over de verkoop wordt geïnformeerd. Materieel dat is afgestoten met een museale bestemming is hiervan uitgezonderd.

Defensie wil invulling geven aan het meer voorspelbaar en schokbestendig maken van de Defensiebegroting door het instellen van een Defensiematerieelbegrotingsfonds, waarin uitgaven aan de investeringen en de instandhouding daarvan worden opgenomen. Als gevolg hiervan kan de indeling van het volgende DPO enigszins worden aangepast.

Het DPO wordt jaarlijks met Prinsjesdag aan de Tweede Kamer aangeboden en de DPO-afwijkingsrapportage tegelijkertijd met het departementaal jaarverslag. Beide documenten worden op internet gepubliceerd via: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/defensiematerieel/aankoop>

Opbouw

De DPO-afwijkingsrapportage geeft een overzicht van alle materieel-, IT- en infrastructurele projecten van meer dan € 25 miljoen in onderzoek en realisatie waarbij een significante afwijking is opgetreden. Deze afwijkingsrapportage geeft aan welke projecten significant afwijken ten opzichte van de stand van zaken in het eerste DPO, dat van september 2019. De standdatum voor de projectinformatie is 1 mei 2020.

Een afwijking is significant als:

- het projectbudget 10% afwijkt, met een drempel van € 25 miljoen;
- het projectbudget een DMP-bracket overschrijdt;
- de realisatiedatum van een project over de grens van het beoogde jaar heen verschuift;
- er een scopewijziging in kwantiteit van 10% of meer of een significante scopewijziging in kwaliteit plaatsvindt.

Daarnaast worden afwijkingen in politiek gevoelige projecten gemeld.

De rapportage is opgebouwd uit projectbladen waarin voor dat project de afwijking is weergegeven en toegelicht. De projectbladen zijn opgebouwd volgens een vaste indeling. De projecten zijn ingedeeld per operationeel commando, naar

defensiebrede toepassingen en IT, of infrastructuur.

Projectfasering

Projecten waarvan de behoeftestelling bekend gesteld is aan de Kamer met een A-brief en waarvan de wijze van realisatie wordt onderzocht, bevinden zich in de 'onderzoeksfase'. Na voltooiing van de onderzoeksfase wordt aangevangen met de voorbereidingen voor de contractuele verplichting(en) in de 'realisatiefase'. Op het moment dat de commerciële betrouwbaarheid van het beschikbare budget voor het project niet langer gewaarborgd hoeft te worden, wordt de financiële reeks opgenomen.

In de volgende figuur is gevisualiseerd hoe de projectfasen, zoals gehanteerd in deze DPO-afwijkingsrapportage, kunnen worden gerelateerd aan de projectfasen in het Defensie Materieel Proces (DMP):

Projectfase conform DMP	Projectfase conform DPO
Behoeftestellingsfase (A-fase)	In voorbereiding
Onderzoeksfase (B-fase)	In onderzoek
Vervolgonderzoeksfase (C-fase)	
Verwervingsvoorbereidingsfase (D-fase)	In realisatie
Uitvoering van het project	Project afgerond / voltooid
Evaluatiefase (E-fase)	

Het kan voorkomen dat het zinvol is het standaardproces aan te passen aan de karakteristieken van het project om zo de verwerving te versnellen. Dat is bijvoorbeeld aan de orde als er in de behoeftestellingsfase geen alternatieven zijn onderkend, waardoor feitelijk de vervulling van de behoefte al vaststaat. In dergelijke gevallen kan na de parlementaire behandeling van de A-brief van een niet-gemandateerd project, aangevuld met de relevante informatie die anders in de B-brief zou zijn opgenomen, zoals informatie over risico's en het al dan niet voorhanden zijn van verwervingsalternatieven, direct de D-fase beginnen.

Wel/niet gemandateerd

Overeenkomstig het DMP wordt onderscheid gemaakt tussen gemandateerde en niet-gemandateerde projecten. Bij gemandateerde projecten geschiedt besluitvorming op ambtelijk niveau. Bij niet-gemandateerde projecten is de besluitvorming voorbehouden aan de minister en/of de staatssecretaris van Defensie.

Strategisch beleidskader

Hier wordt een korte omschrijving gegeven van de inhoud en het doel van het project.

Wijzigingen

Hier wordt vermeld welke belangrijke wijzigingen zich sinds het DPO 2019 hebben voorgedaan in de projecten, voorzien van een nadere toelichting.

Planning

Voor projecten waarbij de realisatie over de grens van het beoogde jaar heen verschuift, wordt hier vermeld wat de geplande looptijd van het project was ten tijde van het DPO 2019 en wat de huidige geplande looptijd is. Tevens is het verschil tussen beide zichtbaar gemaakt.

Financiën

De financiële informatie in deze afwijkingsrapportage is vermeld in miljoenen euro's en volgt het prijspeil en de valutakoers van het voorgaande jaar. Alle projecten worden jaarlijks op het prijspeil van het lopende jaar gebracht en in het DPO weergegeven. Bij de financiële weergave kunnen kleine verschillen in optelling optreden door afronding.

Van projecten in onderzoek wordt alleen het financiële bracket weergegeven. Bij projecten in realisatie worden per project in een tabel het projectbudget, indien van toepassing de delta-exploitatie, en de fasering van de kasgeldreeks opgenomen, als deze niet commercieel vertrouwelijk zijn. Deze zijn in verband gebracht met het voorgaande jaar en de oorspronkelijke planning van het project.

Het projectbudget bestaat uit de onderzoekskosten, de basisraming en de risicoreservering. Het projectvolume bestaat uit het projectbudget vermeerderd met de delta-exploitatie. Vanaf het MPO 2018 is bij projecten waar dat van toepassing is, de delta-exploitatie reeks afzonderlijk weergegeven. Delta-exploitatie is gedefinieerd als het verschil in exploitatiekosten van het huidige

wapensysteem en de verwachte exploitatiekosten bij vervanging of levensduurverlengend onderhoud.

Overzicht

In deze DPO-afwijkingsrapportage worden 23 projecten weergegeven die een significante wijziging hebben ondergaan. Het totaal aantal projecten in het DPO 2019 bedroeg 93. Daarnaast zijn de onderstaande nieuwe projecten van start gegaan sinds het DPO 2019. Zij worden niet nader toegelicht in deze afwijkingsrapportage en zullen in september in het DPO worden opgenomen.

Aanvulling inzetvoorraden Patriot PAC-3 raketten
Aanvulling Standard Missile 2 Block IIIA
Initiële Counter-Unmanned Aircraft Systems (UAS) capaciteit
Programma Legering Defensiebreed fase 1 (brief moet nog verstuurd worden)
Nieuwbouw NH-90 Maritiem Vliegkamp De Kooy
Obsolescence preventie Cougar helikopters
Vervanging Gulfstream IV
Vervanging hulpvaartuigen CZSK (brief moet nog verstuurd worden)
Vliegtuigafreminstallatie

Materieel Projecten Zeestrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2019
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2020
Verschil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium scope en het criterium tijd. Als gevolg van een gewijzigd gebruiksprofiel worden er vier voertuigen minder gemoderniseerd. De financiële reeks is hierop aangepast. Daarnaast is er enige vertraging in de uitvoering van de modificatie opgetreden, door vertraging in de aanlevering van de benodigde onderdelen, waardoor dit project in 2020 in plaats van 2019 zal worden afgerond.

Midlife upgrade BV206D (MLU BV206D)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Het CZSK heeft behoefte aan *All Terrain Mobiliteit* voor het Korps Mariniers voor hun grondgebonden optreden. Hiervoor beschikt het Korps over de BV206D en gepantserde rupsvoertuigen van het type Viking. De BV206D's zijn aan het einde van hun technische levensduur. Hierdoor zijn de voertuigen verminderd inzetbaar en vertonen zij operationele tekortkomingen. Dit project behelst het levensduurverlengend onderhoud van deze voertuigen.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	34,2	34,2					
Afwijkingsrapportage	33,1	33,1					

Materieel Projecten Zeestrijdkrachten

Projectfase

In onderzoek

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2025-2027
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2025-2027
Verschil	-

Belangrijke wijzigingen

De B-fase is nog niet voltooid. Defensie streeft in de B-fase naar het beste evenwicht tussen de factoren product, tijd en geld, voor zowel Nederland als België. In dit project bleek het onderzoek naar dit evenwicht meer tijdrovend dan verwacht als gevolg van complexe afwegingen met twee landen over specificaties, offertes en gewenste termijn waarop de schepen inzetbaar moeten zijn. Het streven is om, zodra over het voorgaande duidelijkheid bestaat, de Kamer te informeren met de B-brief waarin wordt ingegaan op de gevolgen voor de verdere planning van het project.

Vervanging M-fregatten

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

In grote delen van de wereld investeren landen in toenemende mate in het maritieme domein door schepen, onderzeeboten en bewapening waaronder moderne raketssystemen aan te schaffen.

Bij maritieme gevechtsoperaties zijn fregatten essentieel bij het beveiligen van kwetsbare eenheden, zoals amfibische schepen, ondersteunende vaartuigen zoals het CSS, landingsvaartuigen of mijnenbestrijdingseenheden. Zowel de Luchtverdedigings- en Commandofregatten (LC-fregatten) als de Multipurpose fregatten (M-fregatten) zijn geschikt voor het bestrijden van oppervlaktedoelen. Als het gaat om luchtverdediging bieden de LC-fregatten de meeste capaciteiten. De M-fregatten op hun beurt zijn gespecialiseerd in onderzeebootbestrijding, een taak waarvoor het LC-fregat niet specifiek is toegerust.

M-fregatten vormen in combinatie met onderzeeboten en geëmbarkeerde maritieme gevechtshelikopters (NH-90) een belangrijke capaciteit tegen de dreiging van onderzeeboten en van oppervlakteschepen. In de gelaagde verdediging tegen de dreiging van onderzeeboten zijn fregatten, de eigen onderzeebootcapaciteit en helikopters complementair. In dit project wordt voorzien in de vervanging van vier M-fregatten waarvan twee voor Nederland en twee voor België.

Financiën	Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
			t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Oorspronkelijk	1000-2500						
	2019 (DPO)	1000-2500	B	D				
	Afwijkingsrapportage	1000-2500	B	D				

Materieel Projecten Landstrijdkrachten

Materieel Projecten Landstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2020

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2020-2022

Verschil 2 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op de criteria scope en tijd.

In 2019 is de scope gewijzigd door een uitbreiding met drie voertuigen in ambulance-uitvoering ter versterking van de ondersteuning van de krijgsmacht. Deze worden naar verwachting in 2022 uitgeleverd. Daarnaast is de periode van de inbouw van de nachtzichtapparatuur verschoven door een vertraging in het offertetraject.

Groot Pantserwielvoertuig (GPW, Boxer), productie

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Pantservoertuigen vormen de basis van het operationeel grondgebonden optreden. Dit project betreft de vervanging van pantserups commandovoertuigen M-577 en de diverse typen pantserupsvoertuigen YPR door het Groot Pantserwielvoertuig Boxer. Door dit vervangingsproject worden de mobiliteit, commandovoering en inlichtingen, bescherming en verzorging van het grondgebonden optreden verbeterd.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	Productie: 821,4	821,4					
Afwijkingsrapportage	Productie: 835,6	801,5	14,2	19,9			

Materieel Projecten Landstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2019
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2020
Vershil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd.

De problemen met de stabiliteit van de radioverbinding zoals gemeld in DPO 2019, zijn nog niet opgelost door de leverancier. Verschillende aanpassingen zijn doorgevoerd en nieuwe testen zijn reeds in uitvoering.

Vervanging COMPATRIOT-verbindingssysteem

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

De krijgsmacht beschikt voor de grondgebonden luchtverdediging onder meer over het Patriot grond-lucht geleide wapensysteem (PATRIOT). Dit systeem is essentieel om een bijdrage aan de verdediging tegen luchtdreiging en ballistische raketten te leveren en de operationele inzetbaarheid van de krijgsmacht te versterken. Het COMPATRIOT-verbindingssysteem ondersteunt de commandovoering en vuurleiding van het PATRIOT-systeem. Om de effectiviteit en operationele relevantie van het wapensysteem te blijven garanderen moet het verouderde COMPATRIOT-systeem vervangen worden.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	39,8	39,8					
Afwijkingsrapportage	39,7	39,7					

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2015-2020
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2015-2021
Verschil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd. Dit project verloopt via *Foreign Military Sales*, waarbij verwerving via de overheid van de VS plaatsvindt. De levering van benodigde software is vertraagd van 2020 naar 2021. Het einde van het project is nu geprognostiseerd in 2021.

F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Bij het optreden op het hoogste geweldsniveau is het noodzakelijk eerst een luchtoverwicht te bevechten en te behouden. Daarvoor dienen vijandelijke luchtverdedigingssystemen, zowel grondgebonden systemen als vliegtuigen, te worden uitgeschakeld. De potentiële dreiging die uitgaat van de vijandelijke gevechtsvliegtuigen is toegenomen. Om weerstand te kunnen bieden aan deze toestellen zijn onder andere infraroodgeleide (IR) raketten nodig. De huidige raketten zijn echter operationeel verouderd en aan het eind van de technische levensduur. Deze dienen daarom te worden vervangen door verbeterde IR-geleide lucht-lucht raketten. De nieuwe raketten moeten software- en hardwarematig kunnen worden geïntegreerd op zowel de F-16 als op de F-35.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	48,2	30,4	8,9	5,8	3,1		
Afwijkingsrapportage	48,2	30,4	8,9	5,8	3,1		

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2009-2021
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2009-2022
Verskil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd. Dit project verloopt via *Foreign Military Sales*, waarbij verwerving via de overheid van de VS plaatsvindt. Ondanks dat de fabrikant in december 2018 de hardware kits heeft geleverd is er nog geen bruikbaar product, omdat de software ontwikkeling en integratie tegenslagen kent en diverse zaken nog ontbreken. Het gaat bijvoorbeeld om een gecertificeerd *Mission Data File (MDF)*, *Technical Orders* en *Training*. Als gevolg van de tegenslagen in de software ontwikkeling en integratie is de levering van de gecertificeerde MDF wederom vertraagd. Het einde van het project is nu geprognostiseerd in 2022.

F-16 zelfbescherming (ASE)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Met dit project wordt de zelfbescherming van de F-16's verbeterd door een aanpassing van de radarstoorzender. Daarnaast omvat het de verbetering van de presentatie in de cockpit door middel van inbouw van het *Advanced Threat Display (ATD)*. De bijbehorende test-, analyse- en verificatiesystemen maken ook deel uit van het project.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	96,4	85,9	10,5				
Afwijkingsrapportage	98,4	82,5	5,9	5,0	5,0		

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2015-2019
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2015-2020
Vershil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium product, tijd en geld. Onderdeel van het project is de bijbehorende software upgrade van de F-16 Unit Level Trainer (ULT). Het aangaan van het contract voor de software upgrade van de F-16 ULT heeft vertraging opgelopen. Het contract is in februari 2020 getekend en de oplevering zal in 2020 plaatsvinden. Het einde van het project is nu geprognostiseerd in 2020.

Een software update voor de Sniper Advanced Targeting Pod (ATP) is een deelbehoefte binnen het project. Na de initiële aanvraag begin 2016 en een langdurig vrijgavetraject blijkt het niet meer mogelijk om deze deelbehoefte tijdig te realiseren. Gezien de tijdlijn van uitfasering van de F-16 (2024) is het niet langer rendabel om deze software update van de Sniper ATP door te laten gaan. Als gevolg hiervan is het projectvolume naar beneden bijgesteld.

Langer Doorvliegen F-16 – Operationele Zelfverdediging

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Om de operationele inzetbaarheid te waarborgen zijn de modernisering en de uitbreiding van het operationele zelfbeschermingspakket noodzakelijk, onder meer vanwege de proliferatie van dreigingsystemen en de operationele veroudering van de F-16. Dit project sluit aan bij het project F-16 zelfbescherming (ASE).

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	93,3	83,0	10,2				
Afwijkingsrapportage	73,2	65,0	3,2	2,5	2,5		

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2019-2022
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2019-2023
Verschil	Een half jaar

Belangrijke wijzigingen

Eind 2019 is vertraging ontstaan doordat de beoogde oplossing vooralsnog niet binnen het gestelde budget uitvoerbaar is. Daardoor is er nog geen contract met de leverancier getekend. Als gevolg hiervan lopen de onderhandelingen nog om te onderzoeken of er een acceptabele invulling van het project gevonden kan worden binnen de randvoorwaarden van product, tijd en geld.

Momenteel is er een vertraging van een half jaar die verder op kan lopen als er uiteindelijk geen contract kan worden aangegaan binnen de randvoorwaarden van product, tijd en geld. Vooralsnog wordt uitgegaan van een start van de implementatie in 2020 en een oplevering in 2023. Voor de interim periode zijn onderhoudsafspraken gemaakt om het functioneren van de huidige radars zeker te stellen.

Levensduurverlenging MASS-radars

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Voor het begeleiden van militair en civiel luchtverkeer maakt de militaire luchtverkeersleiding gebruik van de (*Military Approach Surveillance System*) MASS. MASS bestaat uit een vijftal radarsystemen die worden gebruikt voor naderingsverkeersleiding middels *Centralised Approach* (CAPP) en algemene luchtverkeersleiding.

De MASS-radars zijn vanaf 2004 in gebruik genomen en geplaatst op de vliegbases Leeuwarden, Volkel, Woensdrecht, Soesterberg en Twente. De radars vormen een belangrijke schakel in de radardekking boven Nederland en worden ook als aanvullende radars gebruikt door de nationale luchtgevechtsleiding.

In de huidige configuratie hebben de MASS-radars eind 2019 het einde van hun levensduur bereikt. Een levensduurverlenging is op korte termijn noodzakelijk om de radars voor nog eens 15 jaar operationeel te houden en daarmee afdoende radardekking boven Nederland te waarborgen.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100	A					
Afwijkingsrapportage	25-100	A					

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2018-2023
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2018-2023
Verschil	-

Belangrijke wijzigingen

Ondanks dat het gehele project binnen het de huidige projectplanning kan worden gerealiseerd, is dit project opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op de factor tijd op de verwachte levering. Dit project verloopt via *Foreign Military Sales*, waarbij verwerving via de overheid van de VS plaatsvindt. De verwachte levering van de toestellen en grondstations is verschoven van eind 2020 naar het vierde kwartaal van 2021. De verschuiving is veroorzaakt door de vertraagde levering van het sensorpakket, dat als *Government Furnished Equipment* door de Amerikaanse Luchtmacht wordt aangeleverd, en als gevolg van de vertraging bij de benodigde softwareontwikkeling en bijbehorende luchtwaardigheids certificering door de Amerikaanse Luchtmacht.

Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Het project *Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle* (MALE UAV) betreft de verwerving en introductie van een MALE UAV-systeem, bestaande uit vier MALE UAV-toestellen met sensoren en grondstations van waaruit de toestellen worden bediend. Zoals aangegeven in de DMP-D brief is de keuze voor de MQ-9 Reaper gemaakt.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	100-250						
2019 (DPO)	184,8	91,8	54,3	37,9	0,8		
Afwijkingsrapportage	184,8	91,9	54,2	37,9	0,7		
Delta-exploitatie	199,9	-2,6	6,5	14,6	15,0	15,2	15,2

Materieel Projecten Luchtstrijdkrachten

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2019-2021

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2019-2022

Verschil 1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen vanwege een afwijking op het criterium tijd van één van beide radars.

De bouwwerkzaamheden voor de radar in Wier zijn in februari 2019 aangevangen en verlopen volgens planning.

De radar in Nieuw Milligen zal worden vervangen door een nieuwe radar op een andere locatie, omdat de huidige locatie niet voldoet gezien het huidige dreigingsbeeld. Een alternatieve locatie leek gevonden te zijn in Herwijnen. Eind 2018 is door de raad van de toenmalige gemeente Lingewaal (sinds januari 2019 opgegaan in de gemeente West Betuwe) besloten het door het ministerie van Defensie aangevraagde bestemmingsplan voor het radarstation bij Herwijnen niet vast te stellen. Gezien het nationale belang is besloten de plaatsing van een radar op de locatie Herwijnen alsnog mogelijk te maken door het vaststellen van een Rijksinpassingsplan met toepassing van een Rijkscoördinatie-regeling. Toepassing van de Rijkscoördinatie-regeling is in de Eerste- en Tweede Kamer in 2019 gepasseerd en de Rijkscoördinatie-regeling is in de Staatscourant gepubliceerd op 14 februari 2020.

Vervanging Medium Power Radars in Wier en Nieuw Milligen

Bij de behandeling van het dossier in beide Kamers is door Defensie toegezegd om een locatie alternatieven onderzoek en om een cumulatief stralingsonderzoek uit te voeren. Bij beide onderzoeken zijn suggesties van zowel de gemeente West-Betuwe als omwonenden in Herwijnen meegenomen. De beide onderzoeksrapporten zijn op 6 februari 2020 toegezonden aan de Eerste- en Tweede Kamer.

Beide onderzoeken en de procedure om instemming te krijgen voor de Rijkscoördinatie-regeling, waren niet in de projectplanning opgenomen. Deze extra activiteiten hebben geleid tot één kalenderjaar vertraging waardoor het project naar verwachting afgerond kan worden in 2022. De komende periode wordt een definitieve uitvoeringsplanning vastgesteld op basis waarvan de uitgaveplanning wordt bijgewerkt. Voor terinzagelegging van het Rijksinpassingsplan wordt in de uitvoeringsplanning rekening gehouden met contactmomenten die voldoen aan de maatregelen ter beperking van de verspreiding van het COVID-19 virus. Over de wijzigingen in de uitgaveplanning wordt u in het DPO2020 geïnformeerd.

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

In het kader van de eerste en derde hoofdtaak van Defensie wordt het nationale luchtruim beveiligd met onder andere langeafstandsradars. Voor de beveiliging is op permanente basis een actueel luchtbeeld nodig. Vervanging van de langeafstandsradars voorziet in continuïteit van de luchtruimbeveiliging.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	71,7	64,6	7,0				
Afwijkingsrapportage	71,7	64,7	7,0				

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2016-2022
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2016-2023
Verschil	Een half jaar

Belangrijke wijzigingen

De eerste systeemrelease is volgens planning opgeleverd, de tweede systeemrelease is inmiddels opgeleverd maar nog niet geïmplementeerd. Deze versie is nodig om te kunnen starten met het aansluiten van de overige Defensielocaties op DBBS. Na verwachting wordt deze tweede systeemrelease medio 2020 geïmplementeerd. Hiermee is sprake van een vertraging ten opzichte van de laatst afgegeven planning van circa een half jaar. Na evaluatie van de implementatie op de pilotkazerne wordt bezien of de vervolplanning bijgesteld moet worden. Daarbij worden ook de effecten van COVID-19 op de vervolplanning betrokken.

Defensie Bewakings- en Beveiligingssysteem (DBBS)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Het project DBBS voorziet in de tijdige vervanging van de huidige bewakings- en beveiligingssystemen, teneinde de continuïteit van de ondersteuning binnen de bewakings- en beveiligingsoperatie te waarborgen, te verbeteren en hierbij kosten te besparen. Onder het bewakingsstelsel vallen elektronische toegang, indringerdetectie en de meldkamersystemen. Het project DBBS is randvoorwaardelijk om toekomst vast en structureel betaalbaar de fysieke beveiliging uit te kunnen voeren van Defensielocaties.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	25-100						
2019 (DPO)	225,1	121,1	66,0	22,6	15,5		
Afwijkingsrapportage	225,1	76,9	84,9	36,5	26,8		

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2018-2028
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2018-2028
Verschil	–

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium geld. Het project omvat de invoering van nieuwe gevechtshelmen en nieuwe gevechtskleding. COVID-19 is een aandachtspunt voor dit project vanwege de effecten hiervan op de toeleveringsketens, die mogelijk tot vertraging leiden. Daarnaast kan COVID-19 bijvoorbeeld ook tot vertraging leiden bij het aanmeten en uitleveren van de kleding en de helmen. Het contract voor de verwerving van nieuwe helmen is afgesloten. Defensie zal de nieuwe helmen naar verwachting vanaf 2020 tot en met 2021 in deelleveringen ontvangen. Voor de nieuwe helmen zal het benodigde exploitatiebudget hoger zijn dan begroot. Het investeringsbudget is daarom na de contracttekening aangepast ten gunste van het exploitatiebudget. Hierdoor is het projectbudget van dit project in een lagere categorie (100-250 miljoen euro) terecht gekomen. Tegen het door Defensie genomen gunningsbesluit voor het deelproject gevechtskleding is een kort geding aangespannen. Dit leidt tot een vertraging van minimaal enkele maanden voor het deelproject gevechtskleding, hetgeen nog verder kan oplopen.

Defensie Operationeel Kledingsysteem (DOKS)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Nederlandse militairen opereren en trainen wereldwijd en onder uiteenlopende klimatologische omstandigheden. De kleding van de militairen draagt bij aan het kunnen leveren van een optimale prestatie, onder deze uiteenlopende omstandigheden en in het gehele geweldsspectrum. Hierbij staan bescherming, individuele veiligheid en draagcomfort tijdens de inzet centraal. Vanwege de vooruitgang op technisch gebied en verdere professionalisering voldoet de huidige kleding niet meer aan de eisen die Defensie hieraan stelt waardoor invoering van nieuwe gevechtskleding voor de krijgsmacht noodzakelijk is.

Financiën	Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
			t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Oorspronkelijk	25-100						
	2019 (DPO)	250-1000	A					
	Afwijkingsrapportage	100-250	A					

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd:

Voertuig 7,5kN, Voertuig Quad, Brandstofcontainers, Containerhefmiddelen

Niet-gemandateerd:

Voertuig 50-100-150kN, Containersystemen en Subsystemen, Voertuig 12kN overig en RCWS, Voertuig 12kN AirAssault

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) Initiële scope 2014-2023
Vervolg scope 2023-2027

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) Initiële scope 2014-2023
Vervolg scope 2023-2027

Verschil –

Belangrijke wijzigingen

Dit project is in de afwijkingsrapportage opgenomen vanwege een afwijking op het criterium geld. Alle deelprojecten zijn inmiddels onder contract, met uitzondering van het voertuig Quad, waarvan ondertekening is voorzien in 2020. Tegen de gunningsbeslissing van het voertuig quad is een kort geding aangespannen, waardoor dit deelproject een vertraging van enkele maanden ondervindt, hetgeen nog verder kan oplopen. Doordat op één na alle contracten voor dit project zijn afgesloten is er nu meer inzicht in de totaal benodigde financiële middelen. Hierdoor is ongeveer 10% van het investeringsbudget beschikbaar gekomen ten behoeve van het Defensie investeringsprogramma. Vanwege commerciële vertrouwelijkheid van het voertuig Quad zijn de precieze bedragen nog niet gegeven. Tevens zijn enkele bescheiden extra uitgaven gekoppeld aan het project DVOW binnen het budget mogelijk gemaakt, zoals configuratiewijzigingen en

Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Wielvoertuigen vormen de basismobiliteit van nagenoeg alle expeditionaire, nationale, opleidings- en overige eenheden van alle operationele commando's. Om deze mobiliteit te blijven garanderen is vervanging van deze vloot noodzakelijk. Met dit project worden defensie breed de operationele wielvoertuigen van Defensie vervangen die voor het merendeel zijn ingevoerd tussen 1980 en 2000. De nieuwe wielvoertuigen zijn flexibel in te zetten bij operaties en in de bedrijfsvoering, waarbij de instandhouding grotendeels in samenwerking met de industrie zal worden uitgevoerd. Tevens voorziet het project in flexibel te monteren beschermingsmiddelen ten behoeve van expeditionaire inzet.

enkele rijlesvoertuigen. Momenteel wordt onderzocht of de indeling van de 12kN voertuigen binnen Defensie kan worden geoptimaliseerd voor de bestaande behoefte.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln				
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Oorspronkelijk	1000-2500					
2019 (DPO)	Voertuig 50-100-150kN	250-1000	D			
	Containersystemen en subsystemen	100-250	D			
	Voertuig 12kN Overig & RCWS	250-1000	D			
	Voertuig 12kN AirAs-sault	100-250	D			
Afwijkings-rapportage	Voertuig 50-100-150kN	250-1000	D			
	Containersystemen en subsystemen	100-250	D			
	Voertuig 12kN Overig & RCWS	250-1000	D			
	Voertuig 12kN AirAs-sault	100-250	D			

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2020-2021
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2020-2022
Verschil	1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd. Door diverse oorzaken zoals capaciteitsproblemen bij de projectvoering en de afhankelijkheid van de wereldwijde behoefte aan lasers en sensoren zal de levensduurverlenging over een langere periode worden uitgevoerd dan initieel gepland.

Geïnstumenteerde oefen- en trainingscapaciteit voor grondgebonden eenheden

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Om de operationele inzetbaarheid van grondgebonden eenheden te garanderen is professioneel, realistisch en efficiënt trainen noodzakelijk. De geïnstumenteerde oefen- en trainingscapaciteit biedt de mogelijkheid om eenheden gevechten met de organieke wapens en wapensystemen met gesimuleerde effecten van munitie te beoefenen en te evalueren. De levensduurverlenging van deze capaciteit heeft tot doel deze capaciteit langer operationeel relevant te houden.

Financiën	Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
			t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Oorspronkelijk	25-100						
	2019 (DPO)	25-100	A					
	Afwijkingsrapportage	25-100	A					

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In onderzoek

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) In heroverweging
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) In heroverweging
Verschil –

Belangrijke wijzigingen

Defensie beraadt zich naar aanleiding van het derde advies van het Bureau ICT-toetsing (BIT) op de aanpak van GrIT en de wijze waarop Defensie het beste verder kan gaan met de vernieuwing van haar IT-infrastructuur (Kamerstuk 31 125, nr. 104). Dit heeft geleid tot een beter inzicht in de mogelijkheden om opvolging te geven aan de aanbevelingen van de derde BIT-toets.

De IT van Defensie is nog steeds op haar taak berekend. De reguliere (voor lifecycles benodigde) investeringen zijn de afgelopen jaren doorgegaan. Daarnaast zijn er belangrijke extra investeringen gedaan om de continuïteit van de IT te borgen. Dit vanuit de vooronderstelling dat de aanbesteding GrIT een lange doorlooptijd zou kunnen hebben. De IT van Defensie is daarmee op haar taak berekend (Kamerstuk 31 125, nr. 110). Verder volgt Defensie de aanbevelingen van ABDTOPconsult op met de noodzakelijke aanpassingen van de governance van GrIT. Zie tevens de brief over de stand van zaken van het programma GrIT (Kamerstuk 31125, nr. 110).

Grensverleggende IT (GrIT)

Strategisch beleidskader

De IT-infrastructuur binnen Defensie dient te worden vervangen, omdat voor de langere termijn de continuïteit van de huidige IT niet geborgd is. Het belang en invloed van IT op zowel de operationele inzet als de bedrijfsvoering is groot. Vernieuwing van de IT-infrastructuur is nodig om invulling te kunnen geven aan de ambities van Defensie zoals verwoord in de Defensienota 2018 (Kamerstuk 34 919, nr. 1). Met GrIT legt Defensie hiervoor de basis.

De doelstelling van GrIT is het samen met de markt realiseren van het fundament voor de nieuwe IT van Defensie en het migreren van de bijbehorende huidige applicaties en voorzieningen naar de nieuwe IT. Het programma GrIT heeft daarmee de opdracht om in samenwerking met de markt een technisch en organisatorisch IT-platform voor de IT vernieuwing van Defensie te realiseren. Voor deze realisatie zijn niet alleen nieuwe IT systemen en diensten noodzakelijk maar ook een gewijzigde werkwijze en besturing. Die maken nadrukkelijk deel uit van het programma, met bijzondere aandacht voor het Defensiepersoneel.

Organisatie

De reorganisatie JIVC is afgerond. Gedurende de heroverweging GrIT zijn de gereedstellingsactiviteiten en de opbouw van de Uitvoerende Regie- en Beheer Organisatie (URBO) bevroren in afwachting van de ontwikkelingen en besluitvorming omtrent GrIT. Zowel de medezeggenschapscommissie van JIVC als de centrales worden meegenomen in de informatie rondom de heroverweging. Zodra er als gevolg van de heroverweging een voorkeursscenario is gekozen, zullen de gereedstellingsactiviteiten weer worden opgestart.

Product

In het kader van het heroverwegingstraject heeft Defensie twee hoofdscenario's uitgewerkt en door een externe partij laten valideren (Kamerstuk 31 125, nr. 110). In het eerste scenario accommodeert Defensie de aanbevelingen van het BIT binnen de huidige aanpak van de aanbesteding. In het tweede scenario realiseert Defensie de nieuwe IT-infrastructuur meer geleidelijk op basis van nieuwe aanbestedingen, met meerdere marktpartijen, en langs de lijnen van lifecycle-management. Daarnaast is het technisch ontwerp (TO) door een extern bureau gevalideerd. Uit de validatie blijkt dat het TO voldoet als basis voor de vernieuwing van de IT-infrastructuur.

In verband met de lopende aanbesteding worden de projectkosten op dit moment nog niet vrijgegeven.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	250-1000*						
Afwijkingsrapportage							

* dit project verloopt niet via het DMP, waarbij de waarborgen uit het DMP wel gehanteerd worden.

Grensverleggende IT (GrIT) (vervolg)

Tijd

Defensie laat het aangepaste plan nogmaals extern valideren. Nadat deze validatie is afgerond zullen de hoofdlijnen van de hoofdscenario's aangeboden worden in een commercieel vertrouwelijke brief. Het scenario dat uiteindelijk de voorkeur krijgt zal de gebruikelijke interne controlemechanismen doorlopen. Daarnaast zal een BIT-toets uitgevoerd worden op het uiteindelijke scenario. Het streven is om de gunning in 2020 af te ronden, maar als gevolg van COVID-19 is het niet zeker of dit in het derde kwartaal of later plaats kan vinden.

Geld

Omdat GrIT vertraging oploopt, wordt jaarlijks gezien welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het borgen van de continuïteit. Deze kosten zijn opgenomen in het programma GrIT. Voordat tot de beoogde gunning wordt overgaan, wordt de definitieve business case vertrouwelijk aan de Kamer voorgelegd, zoals toegezegd in het Algemeen Overleg IT van 13 juni 2018 (Kamerstuk, 31 125, nr. 89).

Projecten Defensiebreed (incl. IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) –

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2012-2025 (maximale uitloop v.w.b. schoon opleveren Ouddorp)

Verskil –

Belangrijke wijzigingen

Het project Modernisering HF Walinfrastructuur zorgt voor een herinrichting, ontmanteling en vernieuwing van HF antennenparken. Een aantal antennenparken is al afgestoten en opnieuw ingericht.

Het project is in realisatie en zal met het schoon opleveren van de locatie Ouddorp aan het Zuid-Hollands Landschap in 2025 worden afgerond. Het project kende een significant tekort aan investeringsbudget, voornamelijk veroorzaakt door twee factoren die beide ongeveer gelijk hieraan bijdragen:

- Significante verhoging in de prijsstelling van de bouwkosten als gevolg van de hausse op de bouwmarkt;
- Significante verhoging van de beveiligingskosten object Zeewolde (DBBS) als gevolg van verhoogde beveiligingseisen.

In 2019 is het budget aangevuld met circa 10 miljoen euro tot 32,9 miljoen euro waardoor het project nu voor het eerst is opgenomen.

Modernisering HF Walinfrastructuur

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Het project omvat het aankopen en inrichten van locatie Zeewolde ten behoeve van *High-Frequency* (HF) zendapparatuur, het ontmantelen en afstoten van diverse HF-locaties en het aanpassen van bestaande HF-locaties. Dit is van belang om de communicatie van marineschepen met de vaste wal zeker te stellen.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	< 25						
Afwijkingsrapportage	33,0	24,8	8,2				

Projecten Defensiebreed (inclusief IT)

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2004-2021

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2004-2022

Verskil 1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd.

Deze vertraging betreft alleen het communicatiesysteem. Door tegenvallers in de ontwikkeling van het communicatiesysteem heeft dit deel van het project een vertraging opgelopen waardoor de uitlevering van het daaraan gerelateerde materiaal vertraagt. De eventuele invloed die deze tegenvallers in de ontwikkeling hebben in het vervolg van het project op product en geld wordt onderzocht. De levering van het vest en de persoonlijke bescherming verloopt conform planning, al kan COVID-19 leiden tot vertraging bij het aanmeten en uitleveren van het vest en de persoonlijke bescherming.

Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

De basis van het grondgebonden optreden is het optreden van militairen, te voet of per voertuig (bereden of uitgestegen). Dit project is er op gericht de operationele capaciteit van de individuele militair en lagere eenheden te vergroten door te voorzien in betere bescherming van ingezette eenheden en het vergroten van het vermogen op te treden in netwerken (*Network Enabled Capabilities*).

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijk	250-1000						
2019 (DPO)	261,7	224	37,7				
Afwijkingsrapportage	261,7	155,4	75,3	30,9			

Projecten Infrastructureel

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak)	2018-2025
Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak)	2018-2025 tot 2030 (per deelproject verschillend)
Verskil	–

Belangrijke wijzigingen

De afgelopen jaren is in dit project meermaals scope uitbreiding noodzakelijk geweest. Dit ofwel door het optreden van nieuwe tekortkomingen, ofwel omdat wet- en regelgeving wijzigt gedurende de looptijd van het project. In het huidige projectvolume is een doorlopende financiële reeks in het project opgenomen als voorziening voor toekomstige nieuwe wet- en regelgeving. In het DPO van september 2020 wordt de scope van dit project begrenst op de nu lopende deelprojecten. Als gevolg daarvan wordt het niet toegewezen deel van de doorlopende financiële reeks ontvlochten uit het projectvolume.

Deelproject 1 is afgerond, de deelprojecten 2, 4 en 7 zijn in uitvoering en worden voorals-nog binnen de gestelde tijd en toegewezen budget afgerond.

Dit project kent een langere doorlooptijd ten opzichte van het DPO 2019 door scope uitbreiding en vertraging op een drietal deelprojecten. Hierdoor zullen de financiële reeksen ook in de jaren na 2025 doorlopen. Voor deelproject Asbest geldt dat dit project door scope uitbreiding (zie ook hieronder) meer tijd in de uitvoering vergt. Voor de projecten drinkwaterinstallaties en brandmeldinstallaties zijn nieuwe plannings gemaakt, aangepast op de beschikbare capaciteit bij Defensie, het Rijks Vastgoed Bedrijf en de markt.

Aanpassing Vastgoed Defensie

Deelproject 3: Op norm brengen van (drink)waterinstallaties (DWI):

De eerste pilot voor DWI loopt (1e tranche); dit betreft totaal 280 installaties. De pilot heeft aangetoond dat een eerdere aanneme middels desk-studie, de kosten heeft onderschat. In de praktijk blijken de kosten fors hoger uit te vallen hetgeen in het projectvolume is geaccommodeerd.

Deelproject 5: Vervanging verplichte brandmeldinstallaties (BMI): Bij legeringsgebouwen worden binnen het project MBL alle BMI's vervangen, maar wel ten laste van het deelproject BMI binnen het project Aanpassing Vastgoed Defensie. Bij legeringsgebouwen zijn eind 2020 in totaal 330 BMI installaties vervangen. Voor de overige gebouwen resteert nog de vervanging van circa 1100 BMI's. Bij het tot stand komen van het DMP-A circa 5 jaar geleden is te laag begroot in relatie tot de in 2020 e.v. geldende normering. Dit is gecorrigeerd in het huidige projectvolume.

Deelproject 6: Asbest verwijderen:

Na de afgeronde-5% inventarisaties is op veel locaties nog veel asbest ontdekt dat nood-zakelijk gesaneerd dient te worden. Naar aanleiding hiervan gaat het RVB nu een totale 100% inventarisatie uitvoeren om al het asbest waarbij sanering noodzakelijk is in kaart te brengen en en daarna te verwijderen. Het projectvolume is hiervoor aanzienlijk opgehoogd.

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Defensie dient zich te conformeren aan de aangescherpte wetgeving en (toepassing van) regels uit het omgevingsrecht en beleid vanuit de Rijksoverheid. Om te voldoen aan de gewijzigde wet- en regelgeving, dienen op zeven gebieden van de infrastructuur van Defensie aanpassingen te worden doorgevoerd:

1. het vervangen/aanpassen van middelgrote stookinstallaties;
2. het vervangen/aanpassing van HCFC (gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen) installaties;
3. het op norm brengen van (drink)waterinstallaties;
4. het (bouwkundig) brandveilig maken van gebouwen;
5. het (vroegtijdig) vervangen van brandmeldinstallaties;
6. het verwijderen van asbest en van asbestdaken;
7. het op niveau brengen én houden van monumenten en terreinen.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	304,6	66,3	22,1	22,1	20,7	20,7	19,8
Afwijkingsrapportage	439,9	78,0	41,7	55,4	37,2	31,6	34,9

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2017-2021

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2017-2022

Verskil 1 jaar

Belangrijke wijzigingen

In de Kamerbrief van 20 december 2019 over dit project (Kamerstuk 34 919, nr. 48) is reeds aangegeven dat 14 van de 225 legeringsgebouwen in Nederland die aanpassing behoeften, nog niet gereed zijn. De planning voor deze 14 gebouwen is ongewijzigd, met uitzondering van een in die Kamerbrief benoemd legeringsgebouw op de Marinekazerne Erfprins in Den Helder. Dit gebouw is in 2022 gereed in plaats van in 2021 en wordt tot die tijd niet gebruikt voor legering. De totale planning van het project zoals gemeld in december 2019 wijzigt hiermee niet.

In het DPO 2019 is reeds melding gemaakt van een mogelijk tekort van circa € 7,0 miljoen als gevolg van BHV inhuur mede afhankelijk van de aanbestedingsresultaten van de CARIB. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze extra circa € 7,0 miljoen benodigd is. Daarnaast moeten er aan gebouw de Citadel (Frederikkazerne, Den Haag) aanzienlijk meer maatregelen worden uitgevoerd dan eerder gedacht en begroot, omdat is gebleken dat het gebouw niet volgens de eisen is opgeleverd. De totale meerkosten voor het totale project bedragen € 9,1 miljoen.

Bouwtechnische verbetermaatregelen brandveiligheid

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Het project betreft het op veiligheidsniveau (bouwbesluit 2012) aanpassen van de legeringsgebouwen en is in uitvoering. Waar nodig worden interim maatregelen getroffen voor de legering. Het betreft inmiddels 330 gebouwen verdeeld over alle defensieobjecten in Nederland, Duitsland en het Caribisch gebied. De manco's betreffen onder andere tekortkomingen in brandscheidingen, brandmeld- en ontruimingsinstallaties en in toegepaste materialen.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	131,9	116,3	15,6				
Afwijkingsrapportage	141,0	133,1	7,9				

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In onderzoek

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2019-2024

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) In afwachting van
definitieve besluitvorming

Verschil –

Belangrijke wijzigingen

Naar aanleiding van de twee voorgenomen besluiten (Kamerstuk 33 358, nr. 15) zijn alle activiteiten, die gericht waren op de realisatie van de kazerne voor de Mariniers in Vlissingen, opgeschort in afwachting van definitieve besluitvorming over de verhuizing van de mariniers en compensatie voor Zeeland door het kabinet. Deze besluitvorming wordt voor het zomerreces 2020 verwacht.

Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne Zeeland (MARKAZ)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Met de bouw van een geheel nieuwe kazerne te Vlissingen zou de verhuizing van het Mariniers Trainingscommando vanuit de Van Braam Houckgeestkazeme te Doorn en het Logistiek Centrum Maartensdijk mogelijk worden gemaakt. Echter, het kabinet heeft op 14 februari jl. twee voorgenomen besluiten genomen: enerzijds het voorgenomen besluit om de marinierskazerne niet in Vlissingen te bouwen en anderzijds het voorgenomen besluit om gezamenlijk te werken aan een voor zowel Zeeland als het kabinet aanvaardbaar compensatiepakket. In een onderzoek naar alternatieven is via een stapsgewijze selectie aan de hand van een afwegingskader Kamp Nieuw Milligen als meest gunstige vestigingsplaats voor de mariniers naar voren gekomen. (Kamerstuk 33 358, nr. 15). Daarnaast heeft het kabinet het voorgenomen besluit genomen om gezamenlijk te werken aan een voor zowel Zeeland als het kabinet aanvaardbaar compensatiepakket, dat recht doet aan de geleden directe schade en perspectief biedt op duurzame sociaaleconomische effecten voor de regio vergelijkbaar met wat de beoogde komst van de kazerne de regio zou hebben gebracht. Ten aanzien van dit tweede voornemen is een speciaal adviseur aangesteld, dhr. Wientjes.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	250-1000*		D				
Afwijkingsrapportage	250-1000*						

* commercieel vertrouwelijk

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2018-n.t.b.
 Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2018-2022
 Verschil 1 jaar

Belangrijke wijzigingen

Dit project is opgenomen in de rapportage vanwege een afwijking op het criterium tijd. Door vertragingen veroorzaakt door scopewijzigingen op het gebied van de ICT-behoefte en nadere uitwerkingen van werkzaamheden in tijd, is de eindoplevering, in plaats van halverwege 2021, naar halverwege 2022 doorgeschoven. De renovatie van het bestaande gebouw, een van de belangrijke deelprojecten, is gestart. Met de bouw van een parkeergarage zal in mei 2020 worden gestart. Naast het aspect tijd is ook het aspect geld aanzienlijk toegenomen. Door onvoorziene omstandigheden, zoals wijzigingen in de onderzoekswerkplaatsen in het nieuwbouw- en renovatie gedeelte zijn ook de kosten gestegen. Een overspannen bouwmarkt heeft bij de parkeergarage ook tot een hogere inschrijfsom geleid. Het investeringsbedrag is hierdoor verhoogd van € 60,8 miljoen naar € 71,7 miljoen. Deze meerkosten worden bekostigd middels een verdeelsleutel tussen Defensie, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de gemeente Den Haag. Daarnaast is ook NCIA verzocht om een deel van de meerkosten voor zijn rekening te nemen. De uitkomsten hiervan zijn nu nog niet bekend.

Nieuwbouw en renovatie NATO Communications and Information Agency te Den Haag (NCIA)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Met de nieuwbouw- en renovatiewerkzaamheden voor de huisvesting van het *NATO Communications and Information Agency* (NCIA) op de Waalsdorpervlakte in Den Haag, zal Nederland als gastland voorzien in een kantoorcomplex met laboratoria en circa 740 werkplaatsen voor medewerkers van het Agentschap. Het project wordt in vier fasen/deelprojecten gerealiseerd. De grootste (deel)projecten betreffen de realisatie van een uitbreiding van het bestaande hoofdgebouw middels nieuwbouw, de renovatie van het bestaande gebouw en de nieuwbouw van een parkeergarage. Het betreft een internationaal *Host Nation* project, waar naast Defensie ook BZ, EZK en de gemeente Den Haag aan mee betalen.

Financiën	Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
			t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
	2019 (DPO)	25-100*						
	Afwijkingsrapportage	25-100*						

* commercieel vertrouwelijk

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In onderzoek

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2021-2025

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) Planning wordt herijkt

Verschil –

Belangrijke wijzigingen

In het DPO 2019 is aangegeven dat de plannen voor de renovatie van het bestaande zeer gedateerde gebouw naar nieuwbouw zijn omgebogen. Dit omdat de kosten voor de renovatie zo sterk toenamen dat zij de kosten voor nieuwbouw evenaarden. Omdat in nieuwbouw, in vergelijking met het aanpassen van het bestaande gebouw, de bedrijfsprocessen efficiënter geaccommodeerd kunnen worden, is de behoeftestelling, kennis hebbende van de meest actuele werklust bij MatlogCo, herschreven. Deze geactualiseerde behoeftestelling is begin 2020 gevalideerd. Het beschikbare projectbudget was nog gebaseerd op een te laag geraamde renovatie en zal worden verhoogd om aan te sluiten bij de nieuwbouw. Verdere besluitvorming hierover vindt in 2020 plaats. Defensie streeft ernaar de meest kritische elementen uit het project, waarvoor een gedoogtermijn met ILT geldt, voor medio 2023 af te ronden. De haalbaarheid hiervan wordt nu onderzocht.

* Ingegeven door de doorontwikkeling en om een naam te kiezen die de lading dekt wordt vanaf deze DPO-afwijkingsrapportage 'Nieuwbouw Technology Centre Land (TCL)' als projectbenaming gehanteerd.

Renovatie en herinrichting complex Materieellogistiek Commando (MatlogCo) in Leusden (Nieuwbouw Technology Center Land – TCL*)

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Dit project heeft als doel om het complex Leusden te laten voldoen aan de vigerende (vernieuwde) wet- en regelgeving zodat het gebruik de komende 25 jaar voortgezet kan worden.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	25-100						
Afwijkingsrapportage	100-250						

Projecten Infrastructureel

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Gemandateerd

Planning

DPO '19 (vorig tijdvak) 2017-2020

Afw. rapp. '20 (huidig tijdvak) 2017-2021

Verschil 1 jaar

Belangrijke wijzigingen

De nieuwbouw is inmiddels bouwkundig opgeleverd. In het DPO 2019 is echter aangegeven dat vanwege ontwikkelingen rondom DBBS het onduidelijk is of het gebouw tijdig gebruiksgereed opgeleverd zal worden. Om deze reden is destijds een parallel traject met het RVB opgelopen om het gebouw alsnog te voorzien met een "traditioneel" elektronisch beveiligingssysteem. Door de onzekerheden rondom DBBS, is in het derde kwartaal van 2019 besloten het RVB de opdracht te verstrekken om de beveiliging "traditioneel" uit te laten voeren. Door de keuze voor dit traject en de hierbij horende veiligheidsonderzoeken vertraagt de gebruiksgereede oplevering van het gebouw met ruim een jaar. De eventuele invloed hiervan op andere vastgoedprojecten wordt onderzocht.

Herhuisvesting DMO Network Operations Center te Soesterberg

Inleiding/strategisch beleidskader/opdracht

Op complex Camp New Amsterdam (CNA) wordt voorzien in de huisvesting voor het Joint IV Commando door de renovatie van een bestaand gebouw en de realisatie van een geheel nieuw gebouw.

Financiën

Jaar	Projectvolume	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln					
		t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025
2019 (DPO)	59,5	59,5					
Afwijkingsrapportage	62,4	62,4					